

اشتياق شغلي معلمان و رفتار نو آورانه

تأليف:

راويه ميرشاهي، نگار سنجراني

محبوبه پيشكو، طاهره نيك نام شيري

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشتقاق شغلی معلمان

و رفتار نوآورانہ

تالیف:

راویہ میرشاہی، نگار سنجرانی

محبوبہ پیشکو، طاہرہ نیک نام شیری

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

عنوان و نام پدیدآور: اشتیاق شغلی معلمان و رفتار نوآورانه / تالیف راهب میرشاهی... [و دیگران].
مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۱۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۴-۶۵۷-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: تالیف راهب میرشاهی، نگار سنجرانی، محبوبه پیشکو، طاهره نیک نام شیری.

موضوع: معلمان -- رضایت از کار

موضوع: Teachers -- Job satisfaction

موضوع: معلمان -- اخلاق حرفه‌ای -- نمونه پژوهی

موضوع: Teachers -- Professional ethics -- Case studies

موضوع: معلمان -- اثر بخشی -- نمونه پژوهی

موضوع: Teacher effectiveness -- Case studies

موضوع: معلمان مدرسه‌های ابتدایی -- ایران -- رضایت از کار -- نمونه پژوهی

موضوع: Elementary school teachers -- Job satisfaction -- Iran -- Case studies

موضوع: اندیشه و تفکر خلاق -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Creative thinking -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده: میرشاهی، راهب، ۱۳۶۸-

رده بندی کنگره: LB۲۸۴۰

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۹۰۸۶۰

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

واتساپ: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۰۲۶۵۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir اینستاگرام: mojakpublication

عنوان: اشتیاق شغلی معلمان و رفتار نوآورانه

تالیف: راهب میرشاهی، نگار سنجرانی، محبوبه پیشکو، طاهره نیک نام شیری

مشخصات ظاهری: ۱۱۵ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۲، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۹۶۰۰۰۰ ریال، شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۴-۶۵۷-۰

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیش گفتار..... ۱۱

فصل اول: کلیات ۱۳

۱-۱ مقدمه ۱۳

۲-۱ تشریح موضوع کتاب ۱۴

۳-۱ اهمیت موضوع ۱۶

۴-۱ تعاریف مفهومی ۱۸

فصل دوم: اشتیاق شغلی ۱۹

۱-۲ مفهوم اشتیاق ۱۹

۲-۲ اهداف اشتیاق ۲۰

۳-۲ منشا اشتیاق شغلی ۲۰

۴-۲ تاثیرات شناختی اشتیاق شغلی ۲۱

۵-۲ نظریات اشتیاق شغلی ۲۳

۱-۵-۲ نظریه اشتیاق اتکینسون ۲۳

۲-۵-۲ نظریه پیشرفت مک کلند ۲۴

۶-۲ اشتیاق پیشرفت ۲۴

۷-۲ زمینه اجتماعی اشتیاق شغلی ۲۵

فصل سوم: اخلاق کاری ۲۷

- ۱-۳ تعاریف مختلف اخلاق ۲۷
- ۲-۳ کاربردهای اصطلاحی و فنی واژه اخلاق ۲۸
- ۳-۳ موضوع اخلاق ۲۸
- ۴-۳ دامنه رفتار اخلاقی ۳۰
- ۵-۳ نظریه‌ها و تئوری‌های اخلاق کار ۳۰
- ۱-۵-۳ دسته بندی تئوری‌های اخلاق هس مر ۳۰
- ۲-۵-۳ نظریه روانشناختی کولبرگ ۳۱
- ۳-۵-۳ نظریه رشد اخلاقی پیاژه ۳۳
- ۴-۵-۳ نظریه رشد اخلاقی جیمز رست ۳۴
- ۵-۵-۳ چهار جزء عمل اخلاقی (نظریه رست) ۳۵
- ۶-۳ تمایز اخلاق نظری و عملی ۳۶
- ۷-۳ فلسفه اخلاق ۳۶
- ۸-۳ طبقه‌بندی‌های اخلاق ۳۷
- ۱-۸-۳ اخلاق فردی ۳۸
- ۲-۸-۳ اخلاق کاری ۳۸
- ۹-۳ فوائد اخلاق ۳۹
- ۱۰-۳ شیوه‌های اخلاقی ۳۹
- ۱۱-۳ نظریه تحول اخلاقی سازمان‌ها ۴۰
- ۱۲-۳ موانع تغییر رفتار اخلاقی ۴۱

۴۳ ..... فصل چهارم: منشور اخلاقی

- ۱-۴ مطلق‌گرایی و نسبی‌گرایی اخلاقی ۴۳
- ۲-۴ پیامدهای نسبی‌گرایی اخلاقی ۴۴
- ۳-۴ مطلق‌گرایی در اخلاق و دلایل آن ۴۵
- ۴-۴ آیا احکام اخلاقی انشایی (اعتباری) است یا اخباری ۴۶

- ۴-۵ عناصر ارزشمندی عمل اخلاقی ۴۶
- ۴-۵-۱ عناصر فاعلی ۴۷
- ۴-۵-۲ عنصر فعلی و عینی ۴۷
- ۴-۶ مسئولیت اخلاقی ۴۸
- ۴-۷ شرایط مسئولیت اخلاقی ۴۸
- ۴-۸ انواع پژوهش‌های اخلاقی ۵۰
- ۴-۸-۱ اخلاق توصیفی ۵۰
- ۴-۸-۲ اخلاق هنجاری ۵۰
- ۴-۸-۳ فرا اخلاق ۵۱
- ۴-۹ مدیران، همان رهبران اخلاقی ۵۱
- ۴-۱۰ معیارهای ارزیابی اخلاقی کارکنان ۵۱
- ۴-۱۱ مفهوم و فرآیند تدوین منشور اخلاقی ۵۳
- ۴-۱۲ محورهای منشور اخلاقی ۵۳
- ۴-۱۳ مراحل تدوین و نگارش منشور اخلاقی ۵۴

فصل پنجم: عوامل موثر بر اخلاق کار ۵۷

- ۵-۱ عوامل تأثیرگذار بر رفتار اخلاقی ۵۷
- ۵-۱-۱ فاکتورهای سطح کلان اثرگذار بر رفتار اخلاقی ۵۷
- ۵-۱-۲ فاکتورهای سطح میانی اثرگذار بر رفتار اخلاقی ۵۸
- ۵-۱-۳ فاکتورهای سطح خرد اثرگذار بر رفتار اخلاقی ۵۹
- ۵-۲ عوامل اجتماعی موثر بر اخلاق کار ۶۱
- ۵-۳ عوامل اقتصادی موثر بر اخلاق کار ۶۲
- ۵-۴ عوامل روانشناسی اجتماعی ۶۲
- ۵-۵ عقاید نادرست درباره اخلاق کار ۶۲
- ۵-۶ اثرات عدم رعایت قواعد اخلاقی ۶۴

- ۶۵-۱-۶-۵ اثرات و پیامدهای فردی ۶۵
- ۶۵-۲-۶-۵ اثرات و پیامدهای گروهی ۶۵
- ۶۶-۳-۶-۵ اثرات و پیامدهای سازمانی ۶۶
- ۶۶-۷-۵ اصول اخلاق سازمانی ۶۶

فصل ششم: رفتار نوآورانه ۶۹

- ۶۹-۱-۶ تاریخچه نوآوری ۶۹
- ۶۹-۲-۶ مفهوم نوآوری فردی ۶۹
- ۷۰-۳-۶ تعاریف نوآوری ۷۰
- ۷۱-۴-۶ سیر تحول نوآوری ۷۱
- ۷۲-۵-۶ اهمیت نوآوری فردی در سازمان ۷۲
- ۷۳-۶-۶ انواع خلاقیت و نوآوری فردی ۷۳
- ۷۴-۷-۶ ویژگی‌های سازمان‌های نوآور ۷۴
- ۷۴-۱-۷-۶ ساختار سازمانی خلاق ۷۴
- ۷۴-۲-۷-۶ فرهنگ سازمانی خلاق ۷۴
- ۷۵-۳-۷-۶ محیط خلاق ۷۵
- ۷۶-۴-۷-۶ سیستم پاداش ۷۶
- ۷۶-۸-۶ نقش مدیریت در پرورش نوآوری فردی در سازمان ۷۶
- ۷۷-۹-۶ محیط مساعد برای نوآوری ۷۷

فصل هفتم: تحقیقات اشتیاق شغلی معلمان و رفتار نوآورانه ۷۹

- ۷۹-۱-۷ تحقیقات انجام شده در ایران ۷۹
- ۸۲-۲-۷ تحقیقات انجام شده در خارج از ایران ۸۲

فصل هشتم: مطالعه موردی ۸۵

- ۸-۱ جامعه آماری ۸۵
- ۸-۲ ابزار گردآوری داده‌ها ۸۵
- ۸-۳ یافته‌های توصیفی ۸۷
- ۸-۴ بررسی فرض نرمال ۸۹
- ۸-۵ یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها ۸۹
- ۸-۶ ماتریس همبستگی ۹۴
- ۸-۷ آزمون مدل معادلات ساختاری ۹۵
- ۸-۷-۱ اثرات مستقیم ۹۵
- ۸-۷-۲ اثرات غیرمستقیم ۹۷
- ۸-۸ مشخصه‌های برازندگی مدل ۹۷

فصل نهم: جمع‌بندی ۹۹

- ۹-۱ نتیجه‌گیری ۹۹
- ۹-۲ پیشنهادها ۱۰۲

منابع و مآخذ ۱۰۵

- منابع فارسی ۱۰۵
- منابع انگلیسی ۱۱۳

پیش‌گفتار

با پیشرفت روز افزون دانش و فناوری و جریان گسترده اطلاعات امروزه جامعه ما نیازمند پرورش انسان‌هایی است که بتوانند با مغزی نوآور با مشکلات روبرو شده و به حل آنها بپردازند. در این رویکرد نیاز به آموزش و تقویت نوآوری و خلق افکار نو برای رسیدن به جامعه‌ای سعادتمند از اهمیت خاصی برخوردار است. افزایش نوآوری در سازمان‌ها می‌تواند به ارتقای کمیّت و کیفیت خدمات، کاهش هزینه‌ها، جلوگیری از اتلاف منابع، کاهش بروکراسی و در نتیجه افزایش کارایی و بهره‌وری و ایجاد انگیزش و رضایت شغلی در کارکنان منجر گردد. با بهره‌جویی از نتایج پژوهش‌های انجام شده در سازمان‌های مطالعاتی و تحقیقاتی در زمینه‌ی خلاقیت و نوآوری (با توجه به آن که ستاده‌های آن بخشی از نهاده‌های اثر بخش دیگر سازمان‌ها هستند) خواهیم توانست به طریقی کارآ و اثر بخش به اهداف خود نایل و سازمان و جامعه‌ای توسعه یافته و پیشرو داشته باشیم (علیرضایی و تولایی، ۱۳۸۷: ۳۸).

اشتیاق شغلی به عنوان یکی از انگیزه‌های مهم اجتماعی و یکی از ویژگی‌های شخصیتی هر فرد است که بین افراد متفاوت است و بر اساس آن می‌توان رفتارهای خاصی را پیش‌بینی نمود. آنچه در تمام موقعیت‌های اشتیاق شغلی مشترک است، این است که شخص می‌داند عملکرد آتی او ارزشیابی معناداری از شایستگی فردی اوست. معیارهای برتری به این علت اشتیاق شغلی را بر می‌انگیزند که عرصه‌ی بسیار معناداری برای ارزیابی میزان شایستگی فرد تأمین می‌کنند (صبحی قرامکلی، ۱۳۹۱).

کتاب حاضر به منظور بررسی نقش واسطه‌ای اخلاق کاری در رابطه بین اشتیاق شغلی با رفتار نوآورانه معلمان دوره ابتدایی شهر زرآباد تالیف شد. جامعه آماری کتاب حاضر کلیه معلمان مقطع ابتدایی شهر زرآباد می‌باشند که تعداد آنها ۳۱۲ نفر می‌باشد. نتایج این کتاب نشان داد که بین اشتیاق شغلی و اخلاق کاری معلمان مدارس دوره ابتدایی شهر زرآباد رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود

داشت؛ همچنین براساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات به این نتیجه رسیدیم که بین اشتیاق شغلی بر رفتار نوآورانه معلمان مدارس دوره ابتدایی شهر زرآباد رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد؛ نتایج همچنین نشان داد بین اخلاق کاری بر رفتار نوآورانه معلمان مدارس دوره ابتدایی شهر زرآباد رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد؛ در انتها این نتیجه به دست آمد که اشتیاق شغلی از طریق میانجی گری اخلاق کاری آنان با رفتار نوآورانه در مدارس دارای رابطه غیرمستقیم مثبت و معنادار است. نتیجه کلی مدل ساختاری بین اشتیاق شغلی با رفتار نوآورانه معلمان دوره ابتدایی شهر زرآباد از طریق متغیر واسطه‌ای اخلاق کاری نشان دهنده این مطلب بود که معلمان با داشتن اشتیاق شغلی در محیط کاری علاوه بر ایجاد رضایت در بین معلمان دیگر، زمینه ساز استقرار اخلاق کاری و ایجاد اعتماد در مدرسه خواهند شد که این امر به آنان در انجام اثربخش امورات اثر قابل توجهی خواهد گذاشت و زمینه ساز نوآوری و خلاقیت در آنها خواهد شد.

شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می باشد.

فصل اول: کلیات

فصل دوم: اشتیاق شغلی

فصل سوم: اخلاق کاری

فصل چهارم: منشور اخلاقی

فصل پنجم: عوامل موثر بر اخلاق کار

فصل ششم: رفتار نوآورانه

فصل هفتم: تحقیقات اشتیاق شغلی معلمان و رفتار نوآورانه

فصل هشتم: مطالعه موردی

فصل نهم: جمع بندی

در پایان، بر خود لازم می دانیم که از همه عزیزان و بزرگوارانی که در مراحل گوناگون آماده سازی این کتاب ما را یاری نموده اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمائیم.

راویه میرشاهی، نگار سنجرانی، محبوبه پیشکو، طاهره نیک نام شیری

پاییز ۱۴۰۲

Teachers' Career Passion and Innovative Behavior

Raviah Mirshahi, Negar Sanjrani

Mehbobe Peshko, Tahereh Niknam Shiri

با پیشرفت روز افزون دانش و فناوری و جریان گسترده اطلاعات امروزه جامعه ما نیازمند پرورش انسان‌هایی است که بتوانند با مغزی نوآور با مشکلات روبرو شده و به حل آنها پردازند. در این رویکرد نیاز به آموزش و تقویت نوآوری و خلق افکار نو برای رسیدن به جامعه‌ای سعادتمند از اهمیت خاصی برخوردار است. افزایش نوآوری در سازمان‌ها می‌تواند به ارتقای کمیّت و کیفیت خدمات، کاهش هزینه‌ها، جلوگیری از اتلاف منابع، کاهش بروکراسی و در نتیجه افزایش کارایی و بهره‌وری و ایجاد انگیزش و رضایت شغلی در کارکنان منجر گردد. با بهره‌جویی از نتایج پژوهش‌های انجام شده در سازمان‌های مطالعاتی و تحقیقاتی در زمینه‌ی خلاقیت و نوآوری (با توجه به آن که ستاده‌های آن بخشی از نهاده‌های اثر بخش دیگر سازمان‌ها هستند) خواهیم توانست به طریقی کارآ و اثر بخش به اهداف خود نایل و سازمان و جامعه‌ای توسعه یافته و پیشرو داشته باشیم.

اشتیاق شغلی به عنوان یکی از انگیزه‌های مهم اجتماعی و یکی از ویژگی‌های شخصیتی هر فرد است که بین افراد متفاوت است و بر اساس آن می‌توان رفتارهای خاصی را پیش‌بینی نمود. آنچه در تمام موقعیت‌های اشتیاق شغلی مشترک است، این است که شخص می‌داند عملکرد آتی او ارزشیابی معناداری از شایستگی فردی اوست. معیارهای برتری به این علت اشتیاق شغلی را بر می‌انگیزند که عرصه‌ی بسیار معناداری برای ارزیابی میزان شایستگی فرد تأمین می‌کنند.

ISBN : 978-600-994-657-0

9 786009 946570